

ÚSPORY A CHYTRÁ ŘEŠENÍ

Závěrečná zpráva

Únor 2023

GAME CHANGERS

VÝZKUMNÉ POZADÍ

Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR sdružuje na otevřené, nepolitické platformě malé a střední podniky a živnostníky i jejich organizace z celé České republiky. Kromě návrhů legislativy se zabývá také tématy jako je export, inovace, financování či vzdělávání.

Ve spolupráci se svými partnery AMSP ČR průběžně realizuje projekty cílené na aktuální otázky ve své oblasti působení, podporované výzkumy trhu.

Hlavním cílem výzkumu bylo zjistit, zdali a do jaké míry **podniky implementují úspory a principy chytrých řešení.**

METODIKA

**Metoda
ankety**

Online dotazování

**Cílová
skupina**

**Majitelé, jednatelé a ředitelé malých a středních podniků
o velikosti 4-249 zaměstnanců**

**Velikost
vzorku**

**255 podniků
sběr proběhl 1. 2. – 14. 2. 2023**

**Výzkumný
nástroj**

Strukturovaný dotazník o délce cca 8 minut
Vyznačené rozdíly v rámci podskupin jsou sig. na hladině 95 %

SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ

HLAVNÍ ZÁVĚRY

Firmy si pod pojmem „**chytrá řešení**“ nejčastěji představují **IT služby, zjednodušení, úsporu a efektivitu.**

Nejčastěji využívanými chytrými řešeními jsou **software a IT technologie.**

Nejvíce známými chytrými řešeními jsou **systemy nahrazující papírové dokumenty, BankID a chytré ovládání.** 9 z 10 firem udává, že je s těmito řešeními obeznámeno. Zároveň se firmy chystají implementovat **chytrý monitoring energií.**

Největší překážkou přijímání chytrých řešení je, že jsou **příliš nákladná.** Firmy se také obávají **nenávratnosti své investice.** Toto je spojeno s faktem, že **v 8 z 10 případech firmy přijatá chytrá řešení financovaly z vlastních zdrojů.**

Zastropování cen energií pomohlo třetině firem. Více pomohlo větším firmám.

VÝSLEDKY V DETAILU

POD POJMEM „CHYTRÉ ŘEŠENÍ“ SI FIRMY NEJČASTĚJI PŘEDSTAVUJÍ IT SLUŽBY, ZJEDNODUŠENÍ, ÚSPORU A EFEKTIVITU.

Co si firmy představují pod pojmem „chytrá řešení“ (v %)

		Firma s 4 až 49 zaměstnanci	Firma s 50 až 249 zaměstnanci	Výroba, průmysl	Obchod	Služby
IT/IT služby	 23	22	23	22	23	23
Zjednodušení či zjednodušení procesů	 13	18	6	9	16	15
Úspora	 13	13	12	12	17	10
Efektivita, efektivnější práce	 11	9	12	12	16	6
Automatizace	 7	5	10	14	5	3
Digitalizace	 7	7	7	11	2	6
Moderní technologie	 5	3	7	2	5	7
Komplexní řešení, vše na jednom místě	 4	3	6	4	3	4
Inovace	 3	2	4	3	3	2
Chytré technologie, chytrá řešení	 3	3	3	3	5	1
Nevím	 19	22	14	13	14	28

(Zobrazeny pouze hodnoty nad 3 %)

Q1. Co si představujete pod pojmem chytrá řešení pro firmy? (otevřená otázka)
N=255/148/107/94/64/97

Komentář AMSP ČR:

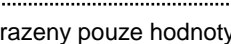
Co si pod pojmem CHYTRÁ ŘEŠENÍ představit neví téměř pětina firem. Poukazuje to na **absenci širší osvěty, ale i zběsilého terminologického tempa**, které zejména segment menších firem není často schopen pojmout. To ale neznamená, že by v implementaci chytrých řešení výrazněji zaostával.

Hlavními oblastmi, v nichž MSP chytrá řešení vidí, jsou: **IT, ZJEDNODUŠOVÁNÍ, ÚSPORY a EFEKTIVITA.**

Následuje pak **AUTOMATIZACE A DIGITALIZACE.**

PŘES POLOVINU FIREM VYUŽÍVÁ CHYTRÁ ŘEŠENÍ. ČASTĚJI JDE O VĚTŠÍ FIRMY.

Jaká chytrá řešení firmy využívají (v %)

		Firma s 4 až 49 zaměstnanci	Firma s 50 až 249 zaměstnanci	Výroba, průmysl	Obchod	Služby
Využíváme nějaké chytré řešení (vybrali alespoň 1 možnost)	 57	45	74	63	56	53
Software	 12	11	12	11	6	16
IT, IT technologie či počítače	 11	7	16	13	9	9
Cloud nebo cloudová úložiště	 4	3	5	1	3	7
Vzdálená připojení, přístupy	 3	3	4	4	2	3
GPS	 3	3	4	5	0	3
Automatizace	 3	2	4	3	3	2
Digitalizace	 3	2	4	2	3	3
Žádná/Nevím	 43	55	26	37	44	47

(Zobrazeny pouze hodnoty nad 3 %)

Komentář AMSP ČR:

V rámci segmentu MSP jsou to spíše větší firmy, které uvádějí využití chytrých řešení (74%). Nepřekvapí, že jde zejména o IT a SW řešení, ale též například VZDÁLENÉ PŘÍSTUPY do svého interního systému.

Výsledek, že 55% menších firem “neví o žádných chytrých řešeních”, nelze jistě chápat tak, že by těmito řešeními nedisponovala – v případě např. firmy o 40 zaměstnancích si lze těžko představit, že by neměla IT řešení zakázek nebo vlastní řešení mzdové či skladové evidence.

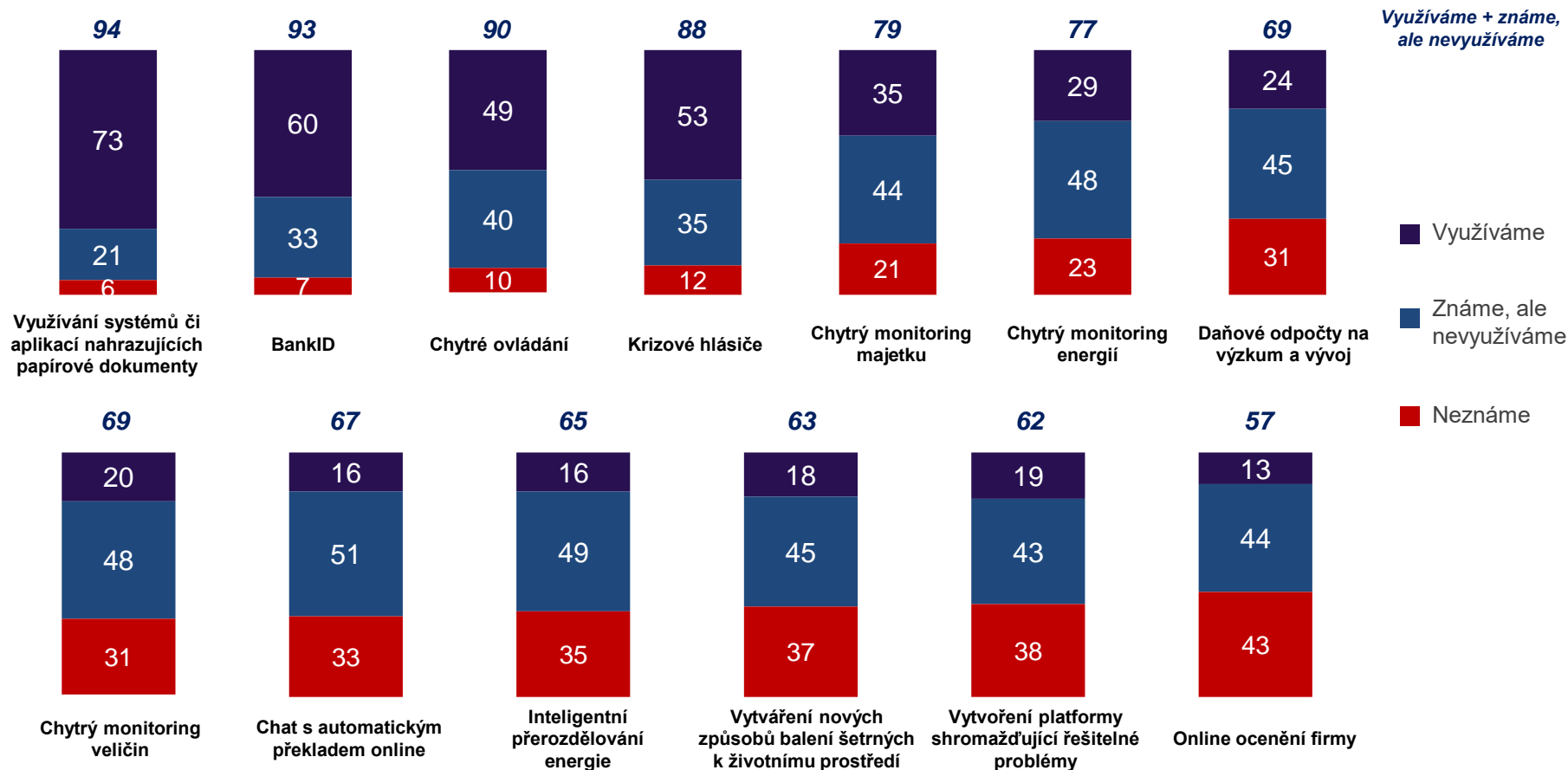
Protože šlo v průzkumu o otevřenou otázku (tedy vyžadující aktivní odpověď), jde tak spíše o zmíněnou terminologickou nejistotu.

Q2. Jaká chytrá řešení vaše firma využívá? (otevřená otázka)

N=255/148/107/94/64/97

FIRMY JSOU NEJVÍCE OBEZNÁMENY S VYUŽÍVÁNÍM SYSTÉMŮ NAHRAZUJÍCÍCH PAPÍROVÉ DOKUMENTY, BANK ID A CHYTRÝM OVLÁDÁNÍM.

Využívání či znalost daných chytrých řešení (v %)

Komentář AMSP ČR:

Nejčastěji firmy napříč velikostním spektrem používají systémy či aplikace nahrazující papírové dokumenty (94 %, málokdo dnes například posílá papírovou fakturu), většina se také hlásí k BankID (opět – do banky se dnes již osobně prakticky nechodí). Přibývá rovněž firem, které jsou obeznámeny s monitoringem budov a energií.

Na druhé straně spektra jsou úkony či služby, které nejsou využívány na každodenní bázi, například možnost online ocenění firmy.

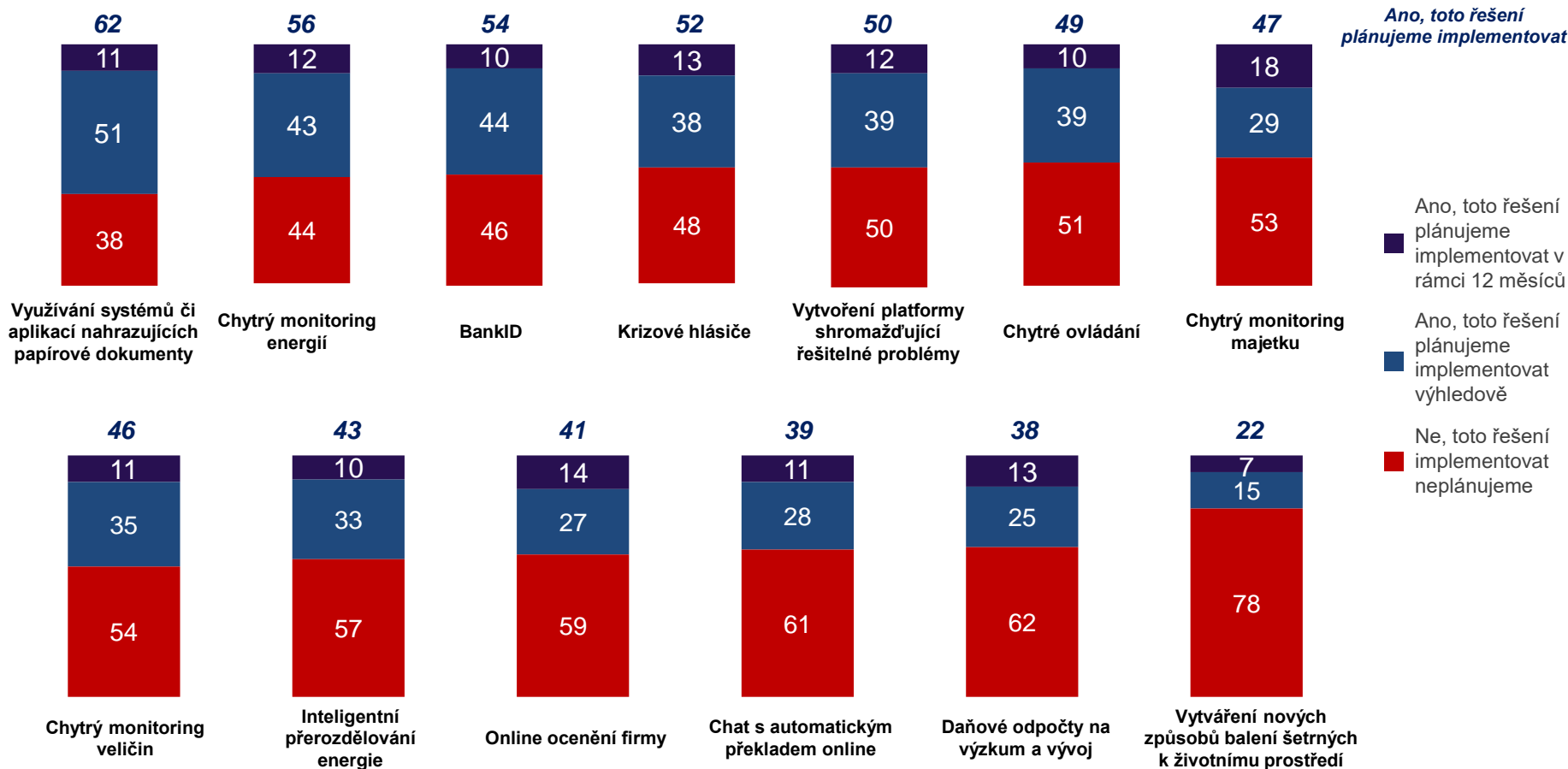
Q3. Využíváte nebo alespoň znáte v rámci firmy některé z daných chytrých řešení?

N=255

POKUD FIRMY PLÁNUJÍ ZAVEDENÍ CHYTRÝCH ŘEŠENÍ, TAK SPÍŠE VÝHLEDOVĚ. V NÁSLEDUJÍCÍCH 12 MĚSÍCÍCH PLÁNUJÍ NEJVÍCE CHYTRÝ MONITORING MAJETKU.

Chytrá řešení, která se firmy chystají implementovat (v %)

Komentář AMSP ČR:

Na trhu se začíná projevovat, že firmy silně prioritizují své výdaje či investice, pečlivě zvažují náležitost každého nákladu. I proto se potenciál chytrých řešení přesouvá spíše do „výhledu“ než že by byl v nejbližším plánu investic.

18 % firem hodlá posílit **monitoring svého majetku**, ať se již jedná o zabezpečení, tak například světelné či tepelné senzory, které poměrně rychle umožní úspory. V závěsu jsou například **krizové hlášení** nebo tzv. „paperless office“.

S čím v době obracení každé koruny firmy budou **nejvíce otálet** je pak například vývoj řešení šetrných k životnímu prostředí.

(Pouze respondenti, kteří uvedli, že dané chytré řešení znají, ale nevyužívají)

Q4. Bude Vaše firma implementovat daná chytrá řešení?

FIRMY VNÍMAJÍ PŘIJÍMÁNÍ CHYTRÝCH ŘEŠENÍ JAKO PŘÍLIŠ NÁKLADNÉ, A TO BEZ OHLEDU NA VELIKOST FIRMY. OBÁVAJÍ SE I NENÁVRATNOSTI INVESTICE.

Nejčastější překážky v přijímání chytrých řešení (v %)

		Firma s 4 až 49 zaměstnanci	Firma s 50 až 249 zaměstnanci	Výroba, průmysl	Obchod	Služby
Je to příliš nákladné	47	46	49	48	36	54
Obava z nenávratnosti investice	38	35	41	46	31	34
Chybí ucelený přehled chytrých opatření pro podnikatele na jednom místě	22	25	17	18	28	21
Nedostupnost řešení, o která bychom měli zájem	20	22	17	18	23	19
Nedostatek nápadů	14	12	16	12	27	7
Odpor vedení	13	13	13	17	8	12
Odpor zaměstnanců	11	11	12	11	8	14
Odpor zákazníků	5	5	5	7	3	3

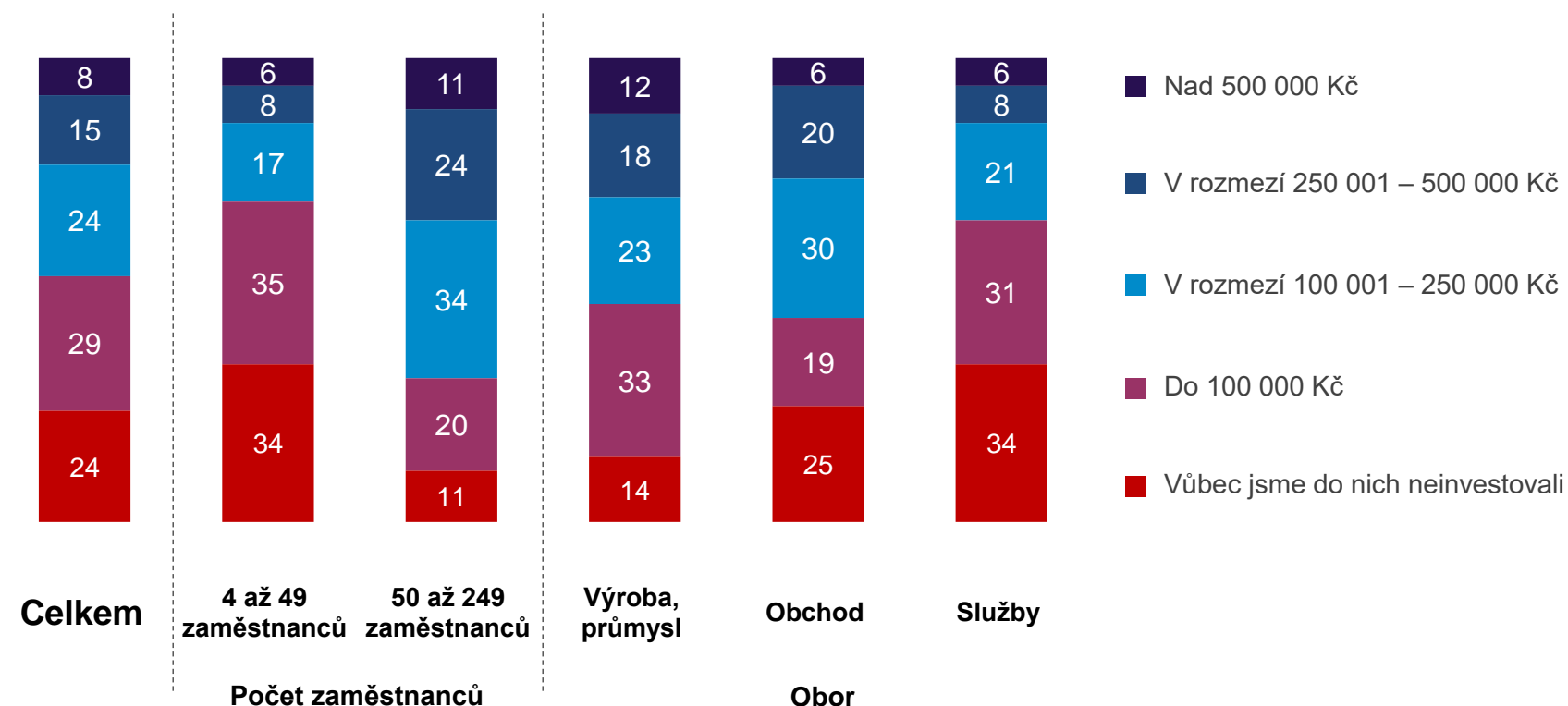
Komentář AMSP ČR:

Trend PÉČE ŘÁDNÉHO HOSPODÁŘE se nám v segmentu MSP neustále opakuje - stejně tak jako v případě třeba AUTOMATIZACE či DIGITALIZACE, která zní velmi trendy, firmy v našem průzkumu střízlivě poukazovaly na **ekonomickou logiku a návratnost investice**. Nejinak je tomu nyní u chytrých řešení: **firmě se musí ekonomicky vyplatit v rozumném časovém horizontu (návratnosti investice)**. Trend sílí obvykle v dobách, kdy firmy musí velmi zvažovat priority ve svých výdajích, což se nyní bezpochyby promítá. Zajímavé je, že se tu na poměrně vysoké příčce umístila **NEDOSTUPNOST ŘEŠENÍ**, o něž by firma měla zájem, ať se jedná o dodavatelkou nedostupnost (jako ve zmíněném případě automatizace), nebo vysokou cenu či přístup k financování firem MSP.

Q5. Co je největší překážkou v přijímání chytrých řešení vaší firmou?
N=255/148/107/94/64/97

VĚTŠÍ FIRMY ČASTĚJI INVESTUJÍ DO CHYTRÝCH ŘEŠENÍ, INVESTUJÍ TAKÉ VYŠŠÍ ČÁSTKY.

Míra investic do chytrých řešení v posledních 12 měsících (v %)

Komentář AMSP ČR:

Když se nyní podíváme spíše zpět, do chytrých řešení nejčastěji investují střední firmy v rámci segmentu MSP (střední firmy: 50-250 zaměstnanců). Více než třetina těchto firem alokovala v minulém roce více než 250 tis. Kč.

Nepřekvapivě největší částky do chytrých řešení putovaly od výrobních firem, ale obchod byl tentokrát ve velmi těsném závěsu.

Nejméně do chytrých řešení v posledním roce investoval sektor služeb – důvodem ale může být i to, že již nějakými chytrými řešeními disponoval a nebo dosáhl v rámci sektoru jisté saturace (= tj. další chytrá řešení by vzhledem k charakteru činnosti již nepřinesla zásadní ekonomický efekt).

Q6. Kolik do chytrých řešení vaše firma investovala v posledních 12 měsících?
N=255/148/107/94/64/97

FIRMY FINANCUJÍ CHYTRÁ ŘEŠENÍ PŘEVÁŽNĚ Z VLASTNÍCH ZDROJŮ. TY ZE SEKTORU OBCHODU O NĚCO ČASTĚJI VYUŽÍVAJÍ DOTACÍ A ÚVĚŘŮ.

Způsoby financování chytrých řešení (v %)

		Firma s 4 až 49 zaměstnanci	Firma s 50 až 249 zaměstnanci	Výroba, průmysl	Obchod	Služby
Vlastní zdroje	82	84	80	85	73	84
Dotace	27	20	35	26	42	19
Úvěry	17	9	24	17	25	9
Investoři	4	6	1	0	6	6

(Pouze respondenti, kteří uvedli, že v posledních 12 měsících investovali do chytrých řešení)

Komentář AMSP ČR:

Malé a střední firmy v ČR jsou mimo jiné vysoce stabilním článkem ekonomiky i proto, že často investují „až když si na to vydělají“. Jinými slovy, i chytrá řešení financují převážně z vlastních zdrojů.

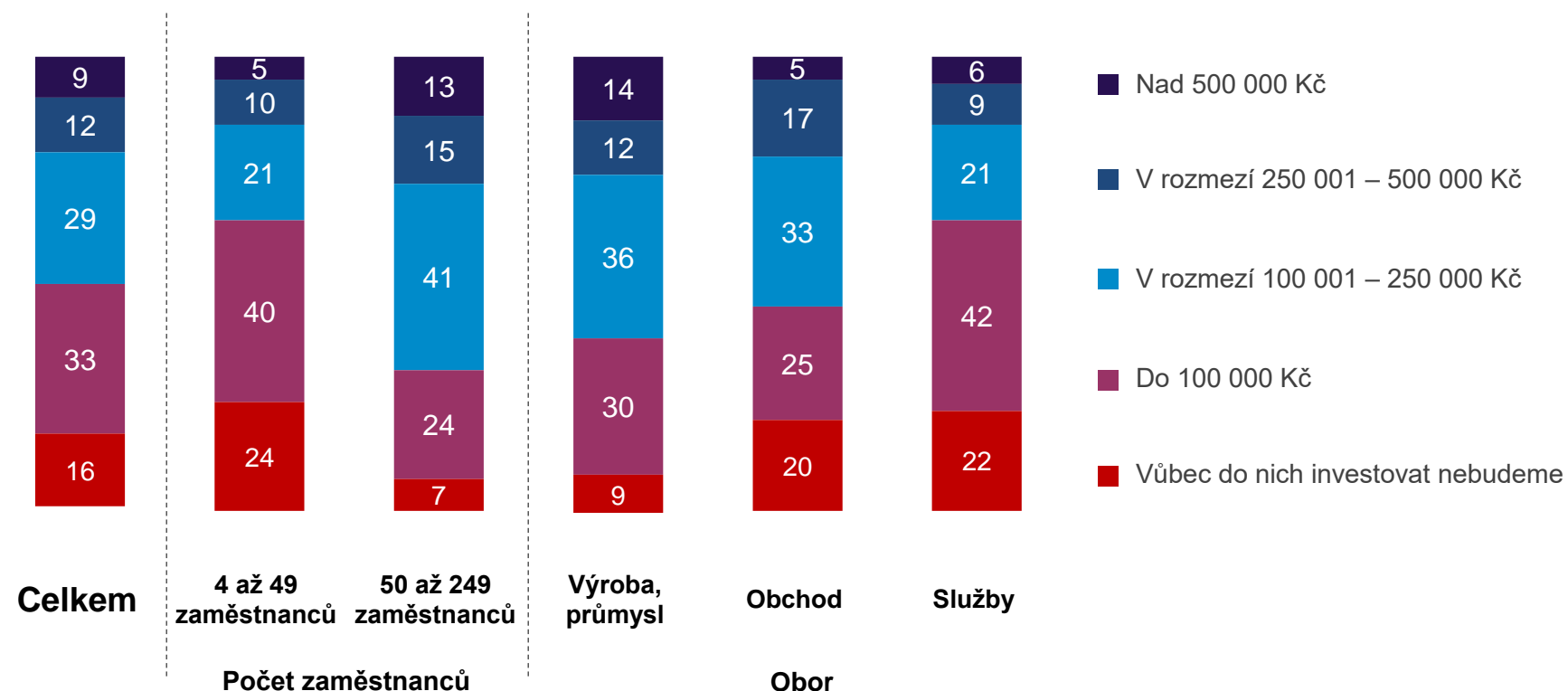
Drobně se vymykají jen obchodní firmy, u nichž se zdá, že o něco častěji využívají externího financování jako jsou například úvěry, případně dotace, pokud na ně dosáhnou.

Právě problematika DOTACÍ je však v oblasti chytrých řešení pro MSP poměrně palčivým problémem: podmínky dotace, jejich neadekvátní administrativa, a též spodní limity dotace jsou pro většinu firem MSP zcela nedosažitelné (viz např. nová výzva na podporu digitalizace podniků).

Q7. Jakým způsobem jste ve své firmě financovali chytrá řešení?
N=193/98/95/81/48/64

VĚTŠÍ FIRMY NEJEN AKTUÁLNĚ INVESTUJÍ DO CHYTRÝCH ŘEŠENÍ VĚTŠÍ ČÁSTKY, ALE PLÁNUJÍ TO I DO BUDOUCNA

Plánovaná míra investic do chytrých řešení v následujících 12 měsících (v %)

Komentář AMSP ČR:

Větší firmy v rámci segmentu MSP (tj. firmy od 50-250 zaměstnanců) si již byly schopny vybudovat určitou základnu v oblasti chytrých řešení, na níž lze stavět i nadále. I proto patrně plánují do chytrých řešení alokovat další finance i v budoucnosti (jde až o 79 % těchto firem).

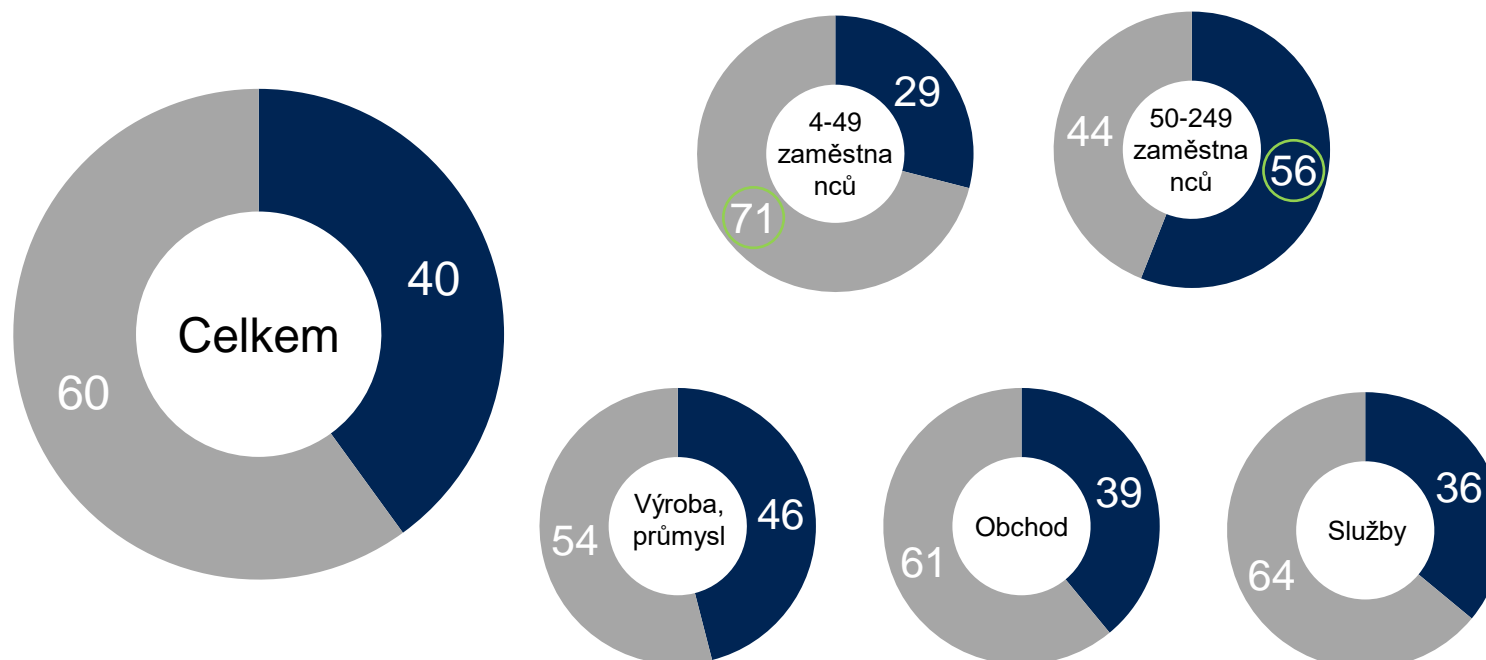
Chytrá řešení mají zpravidla velmi signifikantní a **okamžitý dopad zejména ve výrobě**, což dokládá i náš průzkum - nejvíce firem a největší částky chtějí vynaložit zejména průmysloví hráči.

Q8. A kolik do nich plánujete investovat v příštích 12 měsících?
N=255/148/107/94/64/97

VĚTŠÍ FIRMY VÝRAZNĚ ČASTĚJI PLÁNUJÍ VYUŽÍVAT DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE PRO ZÍSKÁVÁNÍ DAT A JEJICH SLEDOVÁNÍ.

Plánujete pro získávání dat a jejich sledování využívat digitální technologie? (v %)

■ Ano ■ Ne

Komentář AMSP ČR:

Firmy již dnes dobře vědí, že mít data a umět je správně vyhodnotit znamená nejen zpřesnění cenotvorby, sledování nákladovosti, ale i zvýšení konkurenceschopnosti. K tomu primárně přispívá právě například sensorické pokrytí výrobních technologií, proto s tím počítají zejména výrobní firmy středního charakteru, kterým se to již **vyplatí sledovat**.

Na první pohled zaujme výsledek **71 % menších firem, které naopak digitální technologie pro získávání a sledování dat využívat v blízké budoucnosti neplánují**. Důvodem může být právě již zmíněná **ekonomická nerentabilita** daných opatření financovaných z vlastních zdrojů (máte např. relativně malý počet strojů, než aby se vám vyplatilo investovat do celého systému), a **současně nemožnost dosáhnout na dotaci**.

Q9. Plánujete pro získávání dat a jejich sledování využívat digitální technologie, např. senzory Internetu věcí?
N=255/148/107/94/64/97

FIRMY NEJČASTĚJI PLÁNUJÍ SLEDOVAT ČI SNIŽOVAT SPOTŘEBU ENERGÍÍ A INSTALOVAT SENZORY.

Konkrétní plánované technologie využívané pro získávání dat a jejich sledování (v %)

		Firma s 4 až 49 zaměstnanci	Firma s 50 až 249 zaměstnanci	Výroba, průmysl	Obchod	Služby
Sledování, snižování spotřeby energií	11	16	7	12	12	9
Senzory	10	9	10	12	4	11
IT, IT technologie, počítače	6	2	8	5	8	6
Úspory, hlídání nákladů	5	7	3	7	4	3
Software	4	2	5	7	4	0
Technologie obecně	4	0	7	5	8	0
Něco jiného	20	21	20	23	20	17
Nevím	42	44	40	30	44	54

(Zobrazeny pouze hodnoty nad 3 %)

(Pouze respondenti, kteří uvedli, že plánují využívat digitální technologie pro získávání a sledování dat)

„Rozšíření inteligentních křižovatek v městské dopravě“

„Sledování naplněnosti odpadních kontejnerů“

„Nonstop sledování počasí ve vinicích a sadech“

„Obsazenost parkovacích míst“

„Ještě si nejsme jistí, dostáváme nabídky.“

Komentář AMSP ČR:

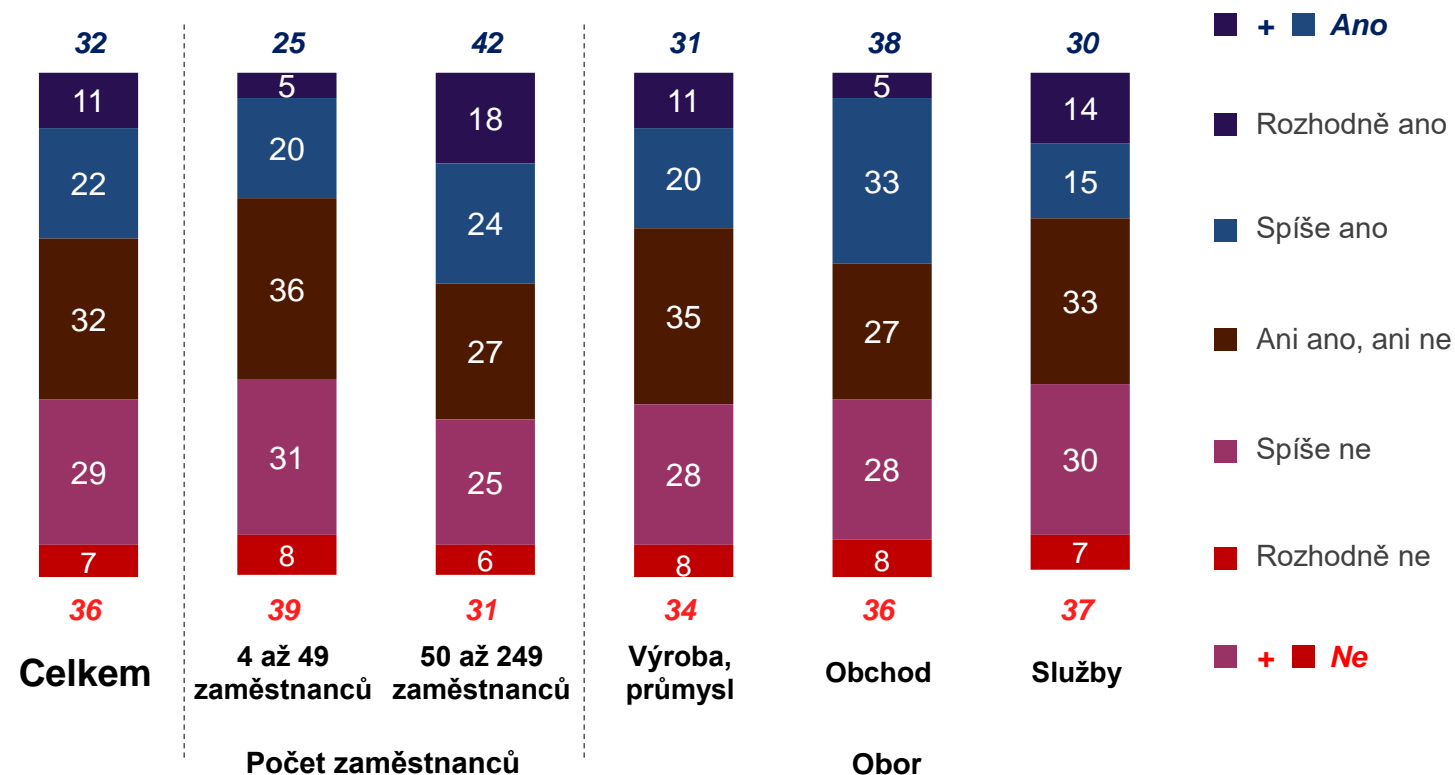
Nepřekvapivě v době energetických výkyvů či přímo krizí je **logická snaha firem se více věnovat sledování a snižování nákladů na energie** – uvádí to v průměru 21 % firem.

Velmi zajímavé jsou oborové tipy na chytrá řešení – viz „bubliny“ dole uprostřed.

Q10. A jaké technologie to budou?
N=103/43/60/43/25/35

ZASTROPOVÁNÍ CEN ENERGÍ TŘETINĚ FIREM POMOHOLO A TŘETINĚ NIKOLI. POMOHOLO SPÍŠE VĚTŠÍM FIRMÁM.

Pomohlo Vám zastropování cen energií? (v %)

Komentář AMSP ČR:

Tento výsledek opět dokumentuje, že rychlá pomoc je dvojnásobná pomoc.

U nás pomoc v podobě zastropování přišla oproti sousedním zemím prakticky až ve chvíli, kdy se ceny energií začaly samy snižovat. I proto jde pouze o cca třetinu firem, které považují zastropování cen energií za nápomocné.

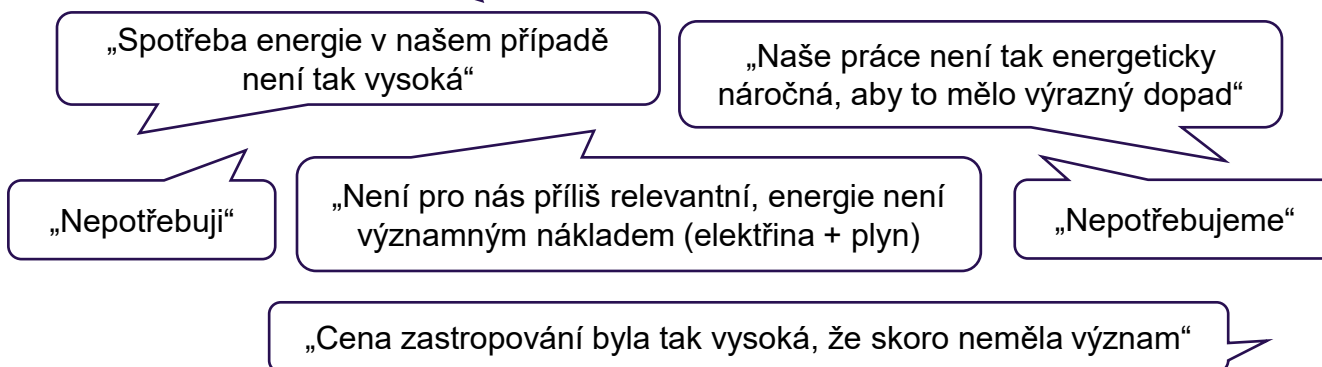
Q11. Pomohlo Vám zastropování cen energií?
N=255/148/107/94/64/97

NEJČASTĚJŠÍM DŮVODEM, PROČ FIRMÁM NEPOMOHLO ZASTROPOVÁNÍ CEN, JE, ŽE NEBYLO DOSTATEČNÉ A NEPŘINESLO DOSTATEČNOU ÚSPORU.

Uváděné problémy, proč firmám zastropování cen energií nepomohlo (v %)

		Firma s 4 až 49 zaměstnanci	Firma s 50 až 249 zaměstnanci	Výroba, průmysl	Obchod	Služby
Nebylo dostatečné, nepřineslo dostatečnou úsporu	 56	59	52	53	61	56
Přišlo příliš pozdě	 37	31	48	44	30	36
Jiné důvody	 15	17	12	16	9	19

(Pouze respondenti, kteří uvedli, že jim zastropování cen energií nepomohlo)

Komentář AMSP ČR:

Tady se projevuje další z faktorů „pomoci“ formou zastropování cen energií. Ač je naše země energeticky soběstačná, **CENOVÝ STROP energií byl vládou nastaven výše, než je strop definovaný Evropskou unií.**

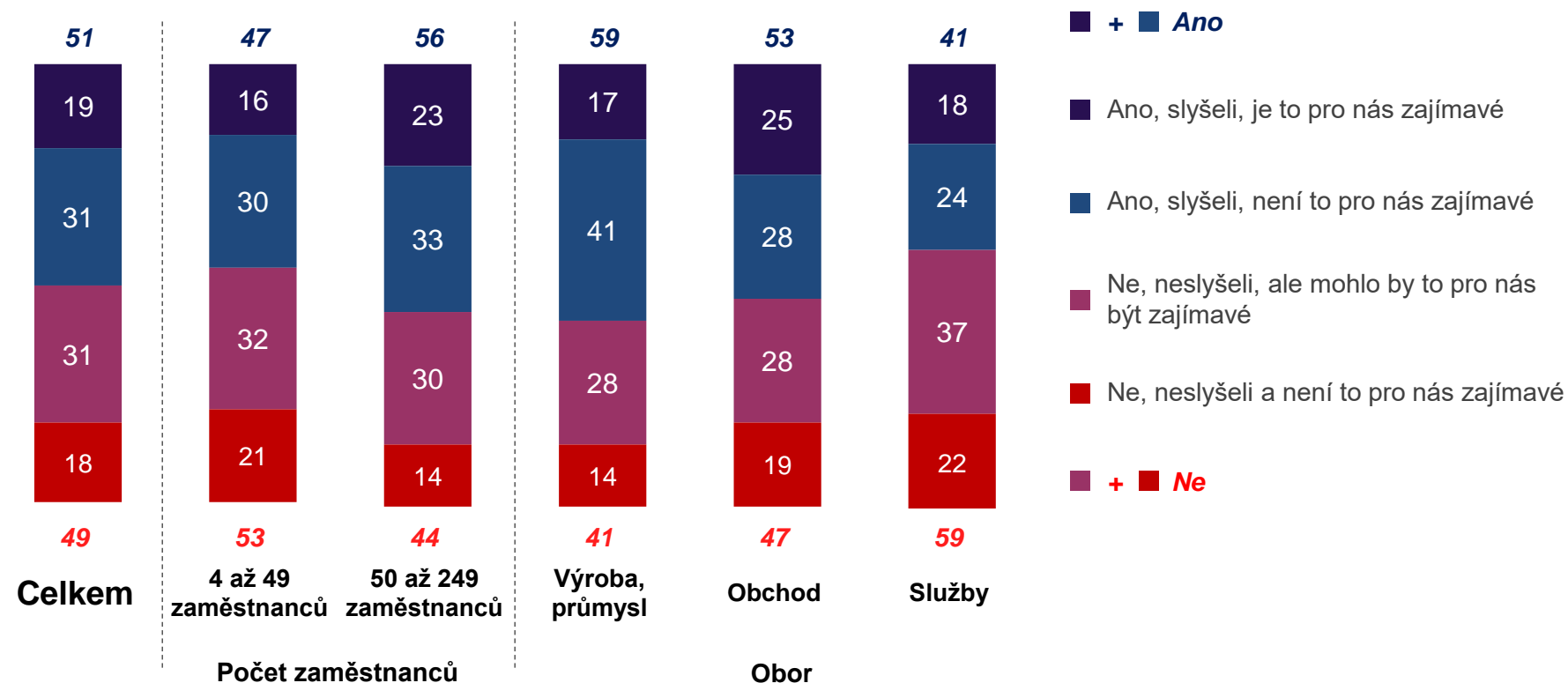
V tomto konkrétním průzkumu bylo však i mnoho firem, které nemají energeticky významný provoz, a proto je zastropování cen energií významně neovlivnilo.

Q12. A v čem byl problém, proč Vám nepomohlo?

N=91/58/33/32/23/36

POLOVINA FIREM O ENERGETICKÝCH KOMUNITÁCH JIŽ SLYŠELA. NEJVÍCE OBEZNÁMENY JSOU VĚTŠÍ FIRMY A TY ZE SEKTORU VÝROBY A PRŮMYSLU.

Slyšeli jste už o tématu energetických komunit? (v %)

Komentář AMSP ČR:

Energetické komunity samozřejmě nejsou stoprocentně využitelné, ale přesto se o ně jako o vhodný nástroj v době energetické krize **aktivně zajímala více než polovina firem**, v první řadě těch výrobních, které ke své podnikatelské činnosti potřebují spotřebovávat energii. Obchod ale v tomto případě následoval poměrně v těsném závěsu.

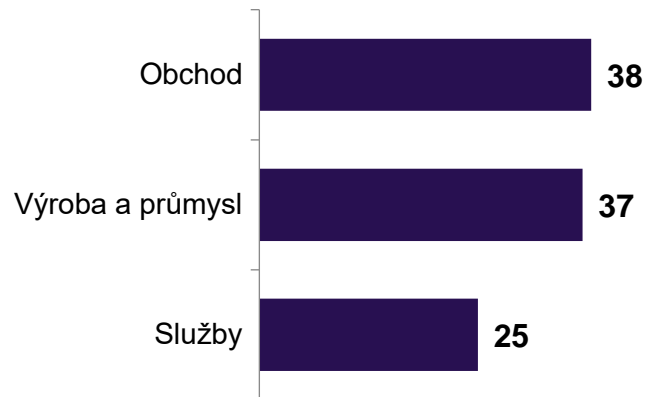
Q13. Slyšeli jste už o tématu energetických komunit? Jde o spojení malých dodavatelů/výrobců energie se spotřebiteli pro lepší a levnější využití přebytků vyrobené elektrické energie např. z fotovoltaik.

N=255/148/107/94/64/97

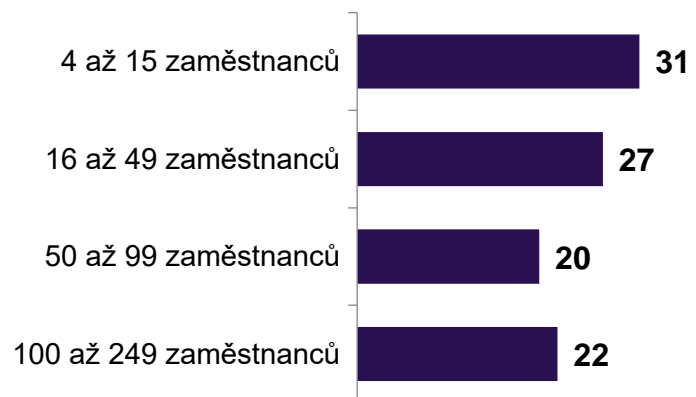
STRUKTURA VZORKU

STRUKTURA VZORKU

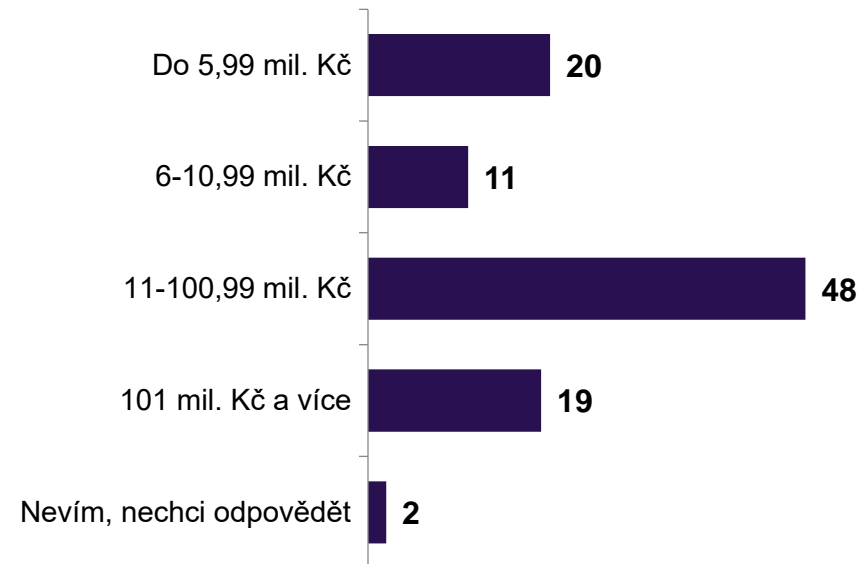
Obor

Počet zaměstnanců

Obrat společnosti

N=255